03

สิทธิการได้รับการเยียวยาจากรัฐ ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย

ใครคือ...ผู้เสียหายในคดีอาญา

1. เป็นผู้ได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต ร่างกายหรือจิตใจ
2. ต้องเป็นการกระทำความผิดอาญา ของผู้อื่นโดยที่ตนไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการกระทำความผิดนั้น
3. ต้องเป็นความผิดตามรายการที่ระบุไว้ ท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ

3.1 ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภยันตรายต่อประชาชน ตัวอย่างเช่น การวางเพลิง, การทำให้เกิดระเบิด
3.2 ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตัวอย่างเช่น ถูกลวนลาม, ถูกข่มขืน
3.3 ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนเจ็บป่วยหรือคนชรา
3.4 ความผิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์ จนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บ/เสียชีวิต
3.5 ความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ จนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บ/เสียชีวิต
3.6 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง จนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บ/เสียชีวิต
3.7 ความผิดเกี่ยวกับร่างกายและชีวิต
3.8 ความผิดฐานทำให้แท้งลูก
3.9 ความผิดฐานบุกรุก จนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บ/เสียชีวิต

สถานที่ยื่นคำขอ

มีสิทธิขอรับเงินช่วยเหลือเยียวยาได้ (ฟรี) เช่น สถานีตำรวจทั่วประเทศ, กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ และสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

** ผู้เสียหายต้องยื่นคำขอภายใน 1 ปี นับแต่วันที่เกิดเหตุ **

สิทธิที่อาจได้รับ

1. กรณีไม่เสียชีวิต

- ค่ารักษาพยาบาล**ไม่เกิน 40,000 บาท**
- ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ**ไม่เกิน 20,000 บาท**
- ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ตามค่าจ้างขั้นต่ำ แต่ไม่เกิน 1 ปี
- ค่าตอบแทนความเสียหายอื่น **ไม่เกิน 50,000 บาท**

2. กรณีเสียชีวิต

- ค่าตอบแทนความตาย **30,000 – 100,000 บาท**
- ค่าจัดการศพ **20,000 บาท**
- ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดู**ไม่เกิน 40,000 บาท**
- ค่าเสียหายอื่น**ไม่เกิน 40,000 บาท**

หลักฐานสำคัญที่ผู้เสียหายต้องนำมายื่น

1. สำเนาบันทึกแจ้งความ
2. สำเนารายงานการสอบสวน
3. บันทึกการแจ้งสิทธิ

03

สิทธิการได้รับการเยียวยาจากรัฐ ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย

ใครคือ...ผู้เสียหายในคดีอาญา

1. เป็นผู้ได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต ร่างกายหรือจิตใจ
2. ต้องเป็นการกระทำความผิดอาญา ของผู้อื่นโดยที่ตนไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการกระทำความผิดนั้น
3. ต้องเป็นความผิดตามรายการที่ระบุไว้ ท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ

3.1 ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภยันตรายต่อประชาชน ตัวอย่างเช่น การวางเพลิง, การทำให้เกิดระเบิด
3.2 ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตัวอย่างเช่น ถูกลวนลาม, ถูกข่มขืน
3.3 ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนเจ็บป่วยหรือคนชรา
3.4 ความผิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์ จนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บ/เสียชีวิต
3.5 ความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ จนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บ/เสียชีวิต
3.6 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง จนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บ/เสียชีวิต
3.7 ความผิดเกี่ยวกับร่างกายและชีวิต
3.8 ความผิดฐานทำให้แท้งลูก
3.9 ความผิดฐานบุกรุก จนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บ/เสียชีวิต

สถานที่ยื่นคำขอ

มีสิทธิขอรับเงินช่วยเหลือเยียวยาได้ (ฟรี) เช่น สถานีตำรวจทั่วประเทศ, กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ และสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

** ผู้เสียหายต้องยื่นคำขอภายใน 1 ปี นับแต่วันที่เกิดเหตุ **

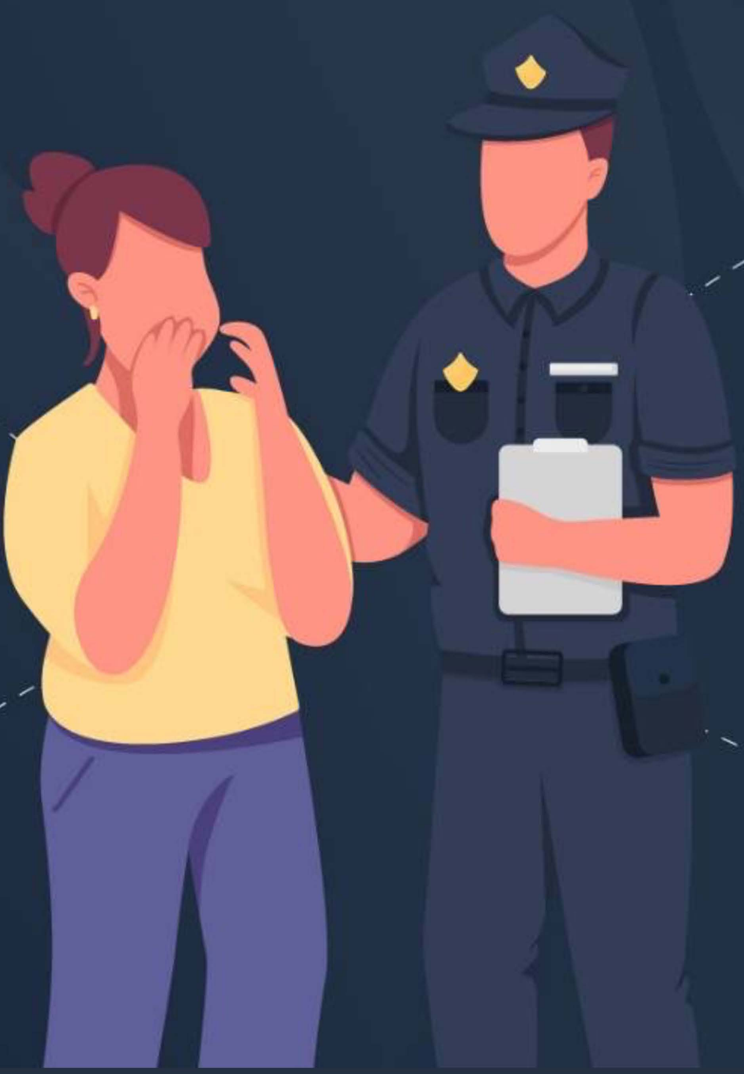

สิทธิที่อาจได้รับ

1. กรณีไม่เสียชีวิต

- ค่ารักษาพยาบาล**ไม่เกิน 40,000 บาท**
- ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ**ไม่เกิน 20,000 บาท**
- ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ตามค่าจ้างขั้นต่ำ แต่ไม่เกิน 1 ปี
- ค่าตอบแทนความเสียหายอื่น **ไม่เกิน 50,000 บาท**

2. กรณีเสียชีวิต

- ค่าตอบแทนความตาย **30,000 – 100,000 บาท**
- ค่าจัดการศพ **20,000 บาท**
- ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดู**ไม่เกิน 40,000 บาท**
- ค่าเสียหายอื่น**ไม่เกิน 40,000 บาท**

หลักฐานสำคัญที่ผู้เสียหายต้องนำมายื่น

1. สำเนาบันทึกแจ้งความ
2. สำเนารายงานการสอบสวน
3. บันทึกการแจ้งสิทธิ

สิทธิของผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม และสิทธิผู้ต้องหา

ข้อมูลสิทธิของผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมและสิทธิผู้ต้องหา ซึ่งแป็นสิทธิอันชอบธรรมในการอำนวยความยุติธรรม ได้แก่

01 สิทธิการได้รับการเยียวยาจากรัฐตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

02 สิทธิการขอรับการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย และการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนจากกองทุนยุติธรรม

03 สิทธิของผู้ต้องสงสัย ผู้ต้องหาในคดีอาญาชั้นสอบสวน

03 สิทธิการได้รับการเยียวยาจากรัฐตามพระราชบัญญัติค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

ใครคือ...จำเลยในคดีอาญา

1. เป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ
2. ถูกคุมขังในระหว่างพิจารณาคดี
3. ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี หรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

สิทธิที่อาจได้รับ

1. กรณีไม่เสียชีวิต

- ค่าทดแทนการถูกคุมขัง จ่าย **500 บาท**
- (คำนวณจากวันที่ถูกคุมขังตามอัตราที่กฎหมายกำหนด)
- ค่ารักษาพยาบาล**ไม่เกิน 40,000 บาท**
  ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ**ไม่เกิน 50,000 บาท**
- ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ **(ตามอัตราจ้างขั้นต่ำในจังหวัดที่ทำงาน)**
- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ค่าทนายความ **(ไม่เกินอัตราที่กำหนด)**
- ค่าใช้จ่ายกรณีอื่น **ไม่เกิน 30,000 บาท**

2. กรณีเสียชีวิต

- ค่าทดแทน **100,000 บาท**
- ค่าจัดการศพ **20,000 บาท**
- ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดู**ไม่เกิน 40,000 บาท**
- ค่าเสียหายอื่น**ไม่เกิน 40,000 บาท**

สถานที่ยื่นคำขอ

มีสิทธิขอรับเงินช่วยเหลือเยียวยาได้ เช่น เรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ, กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ, สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

** จำเลยต้องยื่นคำขอภายใน 1 ปี นับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง **

หลักฐานสำคัญที่ผู้เสียหายต้องนำมายื่น

1. หนังสือรับรองคดีถึงที่สุด
2. สำเนาหมายขัง หมายจำคุก และหมายปล่อย
3. สำเนาคำพิพากษาของทุกชั้นศาล

ที่มา : กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

การช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี

"ไม่มีเงินจ้างทนาย ไม่มีเงินขึ้นศาล กองทุนยุติธรรมเข้าถึงประชาชนอย่างเท่าเทียม"

1 การช่วยเหลือในการดำเนินคดี

- ค่าจ้างทนาย
- ค่าที่ปรึกษากฎหมาย
- ค่าธรรมเนียมศาล
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ

2 ใครมีสิทธิขอความช่วยเหลือ

โจทย์ : ต้องการยื่นคำร้อง ฟ้องร้องหรือบังคับคดี

จำเลย : ต้องการต่อสู้คดีหรือ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

3 เกณฑ์การพิจารณา

- ข้อเท็จจริงและพฤติกรรม
- ฐานทางการเงิน
- โอกาสที่จะได้รับความช่วยเหลือบรรเทา ความเสียหายตามกฎหมายอื่นๆ

4 ฐานะผู้ขอความช่วยเหลือ

- รายได้หรือความสามารถทางเศรษฐกิจ
- ภาระค่าใช้จ่ายตามปกติอันสมควร
- ภาระหนี้สินความสามารถเข้าถึง
- ความยุติธรรม

การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

"ไม่มีเงินประกันตัว กองทุนยุติธรรมเข้าถึงประชาชนอย่างเท่าเทียม"

ใครมีสิทธิขอประกันตัว

=

ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกคุมขัง
หรือจะถูกคุมขังในคดีอาญา
หรือกรณีอื่นๆ

ขั้นตอนการขอความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม

ชั้นพนักงานสอบสวน
▼
ชั้นพนักงานอัยการ
▼
ชั้นศาล

เกณฑ์การพิจารณาให้ความช่วยเหลือ

1. ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่มีพฤติการณ์หลบหนี
2. ไม่ยุ่งกับพยานหลักฐานหรือไม่ก่อเหตุอันตราย
3. ลักษณะการกระทำผิดไม่ร้ายแรงหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย
4. สาเหตุหรือพฤติกรรมนำเชื่อว่าไม่ได้กระทำผิด
5. ประวัติการกระทำผิด นิสัย ความประพฤติและฐานะ
6. ความคิดเห็นของผู้เสียหายหรือเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้อง

การช่วยเหลือของผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

ผู้มีสิทธิขอรับความช่วยเหลือ

1. เป็นผู้เสียหายจากการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย
2. จำเลยที่ถูกขังตามคำพิพากษาเกินเวลาที่กำหนด
3. จำเลยที่ถูกขังในระหว่างสอบสวนและมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามกฎหมาย ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา
4. กรณีอื่นๆตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ค่าเสียหายที่ได้รับการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

- ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล **ไม่เกิน 40,000 บาท**
- ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายและจิตใจ **ไม่เกิน 20,000 บาท**
- ค่าขาดประโยชน์ระหว่างทำงานไม่ได้ เป็นเวลาไม่เกิน 1 ปี
- เงินช่วยเหลือกรณีเสียชีวิต **ไม่เกิน 100,000 บาท**
- ค่าจ้างทนายความในชั้นสอบสวน **ไม่เกิน 5,000 บาท**
- เงินช่วยเหลือความเสียหายอื่นๆ นอกจากข้อ 1 **** ยื่นคำขอภายใน 2 ปี นับตั้งแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดสิทธิฯ ****

เกณฑ์การพิจารณา

- ข้อเท็จจริงและพฤติกรรม
- ฐานะทางการเงิน
- โอกาสที่จะได้รับความช่วยเหลือ บรรเทาความเสียหายตามกฎหมายอื่นๆ

03

ที่มา : กองทุนยุติธรรม ช่วยเหลือประชาชน 4 ภารกิจ

สิทธิของผู้ต้องสงสัยในคดีอาญาชั้นสอบสวน

บุคคลผู้ต้องสงสัย ซึ่งบุคคลเหล่านี้ยังไม่ใช่ "ผู้ต้องหา" ตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเนื่องจากยังมิได้ถูกจับกุมโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงยังไม่มี ฐานะเป็น "ผู้ต้องหา" และไม่มีสิทธิของผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น สิทธิในการพบทนายความ สิทธิที่จะไม่ให้การใด ๆ ในชั้นที่ถูกควบคุม ทั้งที่บุคคลผู้ต้อง สงสัยดังกล่าวยังเป็นเพียงผู้ต้องสงสัยเท่านั้น ไม่มีสิทธิที่จะได้รับรู้ในข้อหาและ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระท าความผิด ไม่มีสิทธิได้รับการแจ้งเตือน (Miranda Warning) ไม่มี สิทธิที่จะไม่ให้การ (Right to Silence) ไม่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย อีกทั้งไม่มี สิทธิเทียบเท่าสิทธิของผู้ต้องหาเด็กหรือเยาวชนและผู้ต้องหาหญิง

03

ที่มา : วิจัย เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลผู้ต้องสงสัยของคดีความผิดตามกฎหมายพิเศษด้านความมั่นคงในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

สิทธิของผู้ต้องสงสัยในคดีอาญาชั้นสอบสวน

ผู้ต้องหา หมายถึง บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังไม่ได้ถูกฟ้องต่อศาล(ป.วิ.อ.มาตรา 2(2)) จากความหมายของผู้ต้องหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าผู้ต้องหานั้นเป็นเพียงผู้ต้องสงสัยว่าได้กระทำความผิดเท่านั้น แต่การที่เขาจะกระทำความผิดจริงหรือไม่นั้น ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่างๆโดยศาล ซึ่งผู้ต้องหานั้นถือเป็นมนุษย์คนหนึ่ง ที่รัฐธรรมนูญฯได้รับรองสิทธิขั้นพื้นฐานต่างๆไว้ ประเทศไทยได้รับรองสิทธิของผู้ต้องหาไว้ ดังนี้

1. สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดจะแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำผิดมิได้ (รัฐธรรมนูญฯ ม.39)
2. สิทธิที่จำได้รับการสอบสวนหรือพิจารณาด้วยความถูกต้อง รวดเร็วต่อเนื่องและเป็นธรรม (รัฐธรรมนูญฯ ม.40 (3)(4)(7) ป.วิอาญา ม.130, 134 วรรคสาม)
3. สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาทนายความให้ (รัฐธรรมนูญฯ ม.40(7), และ ป.วิอาญา ม.134/1)
4. สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองอันอาจทำให้ตนเองถูกฟ้องคดี (รัฐธรรมนูญ ม.40(4))
5. สิทธิที่จะได้รับการปล่อยตัวในกรณีที่ถูกคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (ป.วิอาญาม.90)
6. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาอย่างรวดเร็ว และจะเรียกหลักประกันจนเกินควรมิได้ การไม่ให้ประกันต้องอาศัยเหตุตามกฎหมายและต้องแจ้งเหตุให้ทราบโดยเร็ว (รัฐธรรมนูญฯ ม.40(7) และ ป.วิอาญา ม.106 ถึง 114)
7. สิทธิที่จะอุทธรณ์คัดค้านการไม่ให้ประกันตัว (ป.วิอาญา ม.119 ทวิ)
8. สิทธิที่จะมีล่ามหรือล่ามภาษามือ กรณีที่ผู้ต้องหาไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยหรือไม่ สามารถพูดหรือได้ยินหรือสื่อความหมายได้ (ป.วิอาญา ม.13 วรรคสองและวรรคสาม)
9. สิทธิที่จะได้รับหลักประกันในเรื่องความสามารถในการต่อสู้คดี ในกรณีที่เชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้วิกลจริตและไม่สามารถต่อสู้คดี ได้ (ป.วิอาญา ม.14)
10. ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาซึ่งถูกควบคุมหรือขังมีสิทธิแจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้วางใจทราบถึงการถูกจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมในโอกาสแรก (ป.วิ.อ.ม.7/1 วรรคแรก)
11. มีสิทธิพบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว (ป.วิ.อ.ม.7/1(1))
12. มีสิทธิให้ทนายความ หรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจ เข้าฟังการสอบปากคำตนได้ในชั้นสอบสวน (ป.วิ.อ.ม.7/1(2))
13. มีสิทธิได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อกับญาติได้ตามสมควร (ป.วิ.อ.ม.7/1(3))
14. มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย (ป.วิ.อ.ม.7/1(4))
15. สิทธิที่จะได้รับโอกาสแก้ข้อหาและที่จะแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์แก่ตนได้ในชั้นสอบสวน (ป.วิ.อ.ม.134 วรรคสี่)
16. สิทธิที่จะให้การหรือไม่ก็ได้ในชั้นสอบสวน ถ้าผู้ต้องหาให้การ ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ (ป.วิ.อ.ม.134/4(1))

ที่มา : สิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญา - สำนักงานกฎหมายและคดี กรุงเทพมหานคร (bangkok.go.th)